

Kosteikkoviljelyä käytännössä

Pauli Lämsä/MTY Kirjavala

Taustaa

- Maatilayritys, Vaala, Veneheitto
- Yrittäjänä vuodesta 2007
- Maidontuotanto, noin 200 lehmää, robottilypsy
  - Työllistää kahden yrittäjän lisäksi 5 henkilöä ympärivuoden
- Aloittaessa 17 lehmää, parsinavetta ja 45ha peltoa
- Peltoa viljelyssä vuokramaineen noin 300ha
  - Maalajit vaihtelevat hiekasta turpeeseen
  - Raivattu 100ha, noin 40ha metsään, loput entisille pelloille ja tuotantoalueille
  - Turvepeltoja noin 10-30% riippuu laskentavasta

Taustaa

- Monipuolinen viljely ja uuden kokeilu kiinnostaa, kasveina mm. monipuoliset nurmiseokset, maissi, rypsi, herne, härkäpapu ja perinteiset viljat. Kierrossa vuosittain myös riistapeltoja, ja noin 10ha edestä monivaikutteisia kosteikkoja
  - Ruokohelpeä viljelty tilalla jo 90-luvulta lähtien
- Tilaa kehitetty taloudellisuuden ehdoilla, ympäristö huomioiden
- Kokeilut pienimuotoisia ja taloudellisessa mielessä yleensä tappiollisia, niin myös tämä kosteikko viljelmä

Kosteikko viljelmän perustaminen

- Luken kanssa yhteistyössä 2021
- Turvepelto
  - Turpeen määrä vaihtelee 0-1m
  - Keskimäärin noin 0,5m
  - Karu rahkaturve, alla KHT
- Kolmessa ojassa säätöpadot x3 (sininen)
- Punaisella pato
- Vesi ojissa n. 10cm pellon pinnasta
- Sarat muotoiltu pyöreiksi
- Maa tasaista
- Pinta-ala noin 3ha

Viljely

- Kylvetty edeltävänä vuonna ruokohelpi, timotei, apila, nata, raiheinä
- Käytännössä puhdas ruokohelpi 2 vuotta vettämisen jälkeen
- Lannoitus apulannalla normaalina kesänä, kuivana vuonna myös normaali lietekalustolla levitys mahdollista
- Sato paalaamalla, kuivana vuonna myös ajosilppurilla
- Sato noin 1/3-2/3 normaali nurmisatoon verrattuna
  - Lannoituskin 1/3 normaalista ->satotaso laskeva
- Korjuu kuivalla kelillä, sadon laatu ei sovellu kasvavien ja tuottavien eläinten pääasialliseksi rehuksi
  - Käyttö kuivikkeena, alhainen satopotentiaali
- Mahdollisuus laskea säätöpadosta vesi kokonaan pois
  - Vaatii silti pidemmän poudan että vettänyt maa kantaisi korjuukoneet

Hyviä puolia ja mahdollisuuksia

- Mahdollisuus poistaa ravinteita maaperästä ja valumavesistä
- Monipuolistaa luontoa
- Seisova vesi tarjoaa elinympäristöä muillekin lajeille
  - Tällaisia lajeja perinteinen maatalous harvemmin suosii
- Turpeen hajoaminen hidastuu
  - Toisaalta metaanin muodostus lisääntyy
- Riista tai maisemapelto tyyppinen kylvöseos?

Haasteita

- Sadontuotanto laskee
  - Viljely haastavaa ja kalliinpaa
- Seisova vesi liettää ja ryytää ojat tukkoon
- Sateisena vuonna sadonkorjuu epävarmaa/mahdotonta
- Korkeasta pohjavedestä johtuen kasvien juuret pinnassa ja juurimassa vähäisempi
- Viljelyn taloudelliselta kannalta tulisi löytää kasvi, joka varsinaisesti hyötyisi korkeasta vedestä ja jolla olisi toimivat markkinat
  - Osmankäämi?
    - > vaatii todella märkää ja paljon ravinteita
- Hyvien ympäristövaikutusten ja luontoarvojen kaupallistaminen/tukeminen/suosiminen?

Viljelijän näkökulma – Oma näkökulma

- ”Kosteikkoviljely” terminä harhaanjohtava
  - ”elämää märän pellon kanssa” tällä hetkellä kuvaavampi
- Tuotannonkannalta vaatisi kasvin joka oikeasti hyötyy märästä ja on työmäärään ja riskeihin nähden tarpeeksi tuottava
- Oma näkemys on että kyseessä on mielenkiintoinen vaihtoehto ruuantuotannolle ja maankäytölle
  - Vaatii kannattavuus ongelman ratkaisun
- Monipuolistaa luontoa
- Mahdollisuus köyhdyttää maaperää ja sitoa ravinteita yläpuoliselta valuma-alueelta

Ilmasto muuttuu - muuttuuko maa- ja metsätalous?

- Muuttuuko yhteiskunta ja ihmisten kulutustottumukset?
- Kilpailu globaalien markkinoiden tuotteiden kanssa
  - Ei voida yksipuolisesti säännöstellä ja kurjuuttaa omaa ruuantuotantoa, samalla kun tänne tulee kauppaan tuotteita jotka eivät täytä meidän lainsäädännön minimi vaatimuksia (ympäristö, työntekijöiden asema, eläintenpidon vaatimukset)
- Maataloustuen alkuperäinen tavoite ollut turvata halvemmat kuluttajahinnat ylläpitämällä lievää ylituotanto kapasiteettia
- Nykyinen tuki valuu muualle kuin maataloustuotantoon, ja sekin osa joka tulee maanviljelijälle asti perustuu suurilta osin omistamiseen sekä maankäyttö historiaan
  - Toimii lähinnä eläkevakuutuksena
- Täysin uusi normisto aktiivisille ympäristö- ja luonnon monipuolistamistoimenpiteille?

